Національний університет
«Острозька академія»

ВСТУП ДО МОВОЗНАВСТВА

Кредити та кількість годин: 3 ECTS; 90 години: 16 лекційних, 14 практичних та 60 самостійна робота, залік

І. Опис навчальної дисципліни

Курс "Вступ до мовознавства" тісно пов'язаний з курсами "Практика англійської мови" та "Лексикологія", а також "Мовознавство" та "Сучасна українська мова". Курс у "Вступ до мовознавства" перебуває у безпосередніх зв'язках з історією, археологією, соціологією, етнолінгвістикою, соціолінгвістикою, психологією, філософією, літературознавством, фізіологією, анатомією, медициною, фізикою, кібернетикою, географією, астрономією та ін.

Серед запропонованих лекційних тем: Мовознавство як наука. Роль і місце курсу "Вступ до мовознавства". Сутність мови. Мова як суспільне явище. Походження мови, закономірності розвитку мови. Гіпотези походження мови. Мови світу. Загальні відомості про мову. Фонетика. Звуки мови, їх класифікація. Склад. Наголос. Інтонація. Лексикологія і фразеологія. Системні відношення одиниць лексико-семантичних систем. Історичні зміни словникового складу мови. Етимологія. Речення та словосполучення. Виникнення письма і його особливості. Етапи розвитку письма. Поняття слова. Граматика. Структура слова. Граматичне значення. Граматичні категорії. Речення та словосполучення. Генеалогічна класифікація. Типологічна класифікація мов. Ностратична гіпотеза у світлі порівняльно-історичного методу. Історія лінгвістичних вчень.

ІІ. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета – вивчення загальних рис, властивостей, особливостей будови мови, закономірностей мови і проявів, реалізації цих закономірностей в окремих мовах. Теоретичне мовознавство з'ясовує сутність та природу мови, її організацію, виникнення, функціонування і розвиток.

ЗК6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ФК1. Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.

ФК4. Здатність аналізувати діалектні та соціальні різновиди мов, що вивчаються, описувати соціолінгвальну ситуацію.

ФК5. Здатність використовувати в професійній діяльності системні знання про основні періоди розвитку літератури, що вивчається, від давнини до XXI століття, еволюцію напрямів, жанрів і стилів, чільних представників та художні явища, а також знання про тенденції розвитку світового літературного процесу та української літератури.

ФК8. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

ФК9. Усвідомлення засад і технологій створення текстів різних жанрів і стилів державною та іноземними (англійською, німецькою/французькою) мовами.

ФК10. Здатність здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів.

ІІІ. Результати навчання

За результатами навчання студенти зможуть:

- описувати мовні явища в термінах і поняттях курсу;
- характеризувати одиниці мовної системи;
- виявляти особливості функціонування мовних одиниць у мовленні;
- користуватися відповідними словниками в процесі аналізу мовних (мовленнєвих) явищ

- компетентно використовувати мовознавчу термінологію, застосовувати останні теоретичні досягнення у галузі філології, компетентно використовувати методи лінгвістичних досліджень, орієнтуватися у науковій літературі з мовознавства;
- збирати й обробляти мовні та літературні факти, використовуючи традиційні лінгвістичні методи;
- аналізувати, порівнювати й класифікувати напрями та школи в мовознавстві.

ПРН2. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.
ПРН3. Організовувати процес свого навчання й самоосвіти.
ПРН7. Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.
ПРН8. Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію світової літератури, і вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності.
ПРН12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.
ПРН15. Здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів.

IV. Програма навчальної дисципліни (структура дисципліни)

№	Тема дисципліни
1	Мовознавство як наука. Роль і місце курсу "Вступ до мовознавства"
2	Сутність мови. Мова як суспільне явище. Походження мови, закономірності розвитку мови. Гіпотези походження мови.
3	Основи загальної теорії фонетики.
4	Лексикологія і фразеологія. Лексико-семантичні категорії. Системні відношення одиниць лексико-семантичних систем. Історичні зміни словникового складу мови.
5	Граматика. Структура слова. Граматичне значення. Граматичні категорії. Морфема і словоформа. Частини мови.
6	Речення та словосполучення. Синтаксичні зв'язки. Актуальне членування речення.
7	Письмо, його типи та співвідношення з мовою.
8	Генеалогічна та типологічна класифікації мов.

